

Sygn. akt II Ca 691/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Maria Antecka

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K. (1)

przeciwko M. K. (1)

o uzgodnienie treści księgi wieczystej w rzeczywistym stanie prawnym

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z 5 listopada 2021 r.

sygn. akt I C 1270/17

1. oddała apelację,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5400 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 20 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Gnieźnie w sprawie z powództwa A. K. (1) przeciwko M. K. (1), o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, wyrokiem z 5 listopada 2021 r. (sygn. akt I C 1270/17):

- w punkcie I. nakazał, aby z działu II księgi wieczystej KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie dla zabudowanej nieruchomości gruntowej, obejmującej działkę nr (...) o pow. 0,2313 ha, położonej w G. przy Alejach (...), wykreślić M. K. (1), syna A. i E., PESEL (...), i wpisać jako wyłącznego właściciela nieruchomości A. K. (1), syna S. i B., PESEL (...),

- w punkcie II. nakazał aby z działu II księgi wieczystej KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie dla nieruchomości gruntowej, obejmującej działkę nr (...) o pow. 0,0173 ha, położonej w G. przy Alejach (...), wykreślić M. K. (1), syna A. i E., PESEL (...), i wpisać jako wyłącznego właściciela nieruchomości A. K. (1), syna S. i B., PESEL (...),

- w punkcie III. obciążył pozwanego M. K. (1) kosztami procesu oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi w całości, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Wyrok ten został zaskarżony w całości apelacją złożoną przez pozwanego.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa procesowego, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę dowodów, a w szczególności:

- opinii biegłych J. P. oraz biegłej A. K. (2) poprzez uznanie tych opinii za wiarygodne, prawidłowo przeprowadzone przy jednoczesnym uznaniu za niewiarygodną opinii biegłej A. G. (1);
- uznanie zeznań świadka M. K. (2) i powoda za wiarygodne, podczas gdy prawidłowa ocena tych zeznań powinna prowadzić do wniosku o ich niewiarygodności;

b) art. 236 § 1 i art. 240 §1 oraz art. 290 § 1-4 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na środku dowodowym, co do którego Sąd nie wydał postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu oraz poprzez niewykonanie postanowienia Sądu Rejonowego w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo - badawczego;

c) art. 235² pkt. 5 k.p.c. poprzez uznanie, że złożony przez pełnomocnika pozwanego wniosek o dopuszczenie dowodu z instytutu naukowego lub naukowo - badawczego zmierza jedynie do przedłużenia postępowania.

Z powołaniem na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

a) oddalenie powództwa

b) zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej (pisownia oryginalna) zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nadto apelujący wniósł o przeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo - badawczego w celu ustalenia, czy z uwagi na stan zdrowia psychicznego w dacie zawierania umów powód był zdolny do rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Apelujący wniósł też o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wywody prawne.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy wskazać, co następuje:

Nie można podzielić stanowiska apelującego o dokonaniu przez Sąd Rejonowy błędnej, niezgodnej z art. 233§1 k.p.c. oceny zeznań powoda i zeznań świadka M. K. (2). Ocena tych dowodów dokonana została bez przekroczenia ram swobodnej oceny dowodów zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Skuteczne zakwestionowanie tej swobody wymaga od skarżącego wykazania, że w następstwie istotnych błędów logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego, albo też pominięcia dowodów prowadzących do wniosków

odmiennych, niż przyjęte przez sąd orzekający, ocena dowodów była oczywiście błędna lub rażąco wadliwa. Skuteczność zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. uzależniona jest od wykazania, że uchybił on określonym zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego przy ocenie konkretnych dowodów, albowiem jedynie to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Tym samym, niewystarczające jest przekonanie pozwanego o odmiennej ocenie dowodów niż ocena Sądu Rejonowego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC Nr 10 z 2000r. poz. 189 i wyrok z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98).

Prawidłowe postawienie zarzutu z art. 233 § 1 k.p.c. wymagało zatem od apelującego wskazania konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym upatruje wadliwą jego ocenę. Nie jest nim inna ocena tych samych dowodów przeprowadzona przez apelującego. Jeśli bowiem z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (tak również SN w wyroku z dn. 27.09.2002r, II CKN 817/00, Opubl: Legalis).

W uzasadnieniu apelacji, wskazując na niewłaściwą ocenę zeznań powoda, podano, że zawierają one liczne sprzeczności z „obiektywnym, bezwplywowym materiałem dowodowym”, ale sprzeczności tych nie skonkretyzowano. Kwestia ta nie została jedna rozwinięta – nie dokonano przeciwstawienia zeznań powoda innemu materiałowi dowodowemu. Tymczasem Sąd Rejonowy, co do zasady, uznał zeznania powoda A. K. (1) jako szczerze i spontaniczne, przy podkreśleniu, że powód jest osobą chorą, poddawaną leczeniu farmakologicznemu silnymi środkami. W ocenie Sądu Rejonowego jego zeznania znalazły jednak odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym - korespondowały z zeznaniami większości świadków przesłuchanych w niniejszej sprawie, jak również z treścią dokumentacji medycznej. Dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny nie może skutecznie podważyć głośne stwierdzenie apelującego o sprzecznościach zawartych w zeznaniach powoda z obiektywnym materiałem dowodowym.

Apelujący kwestionując ocenę zeznań powoda dokonaną przez Sąd Rejonowy zarzuca, że biegli „nie doszli do zgodnego wniosku co do wiarygodności deklarowanej niepamięci”. Twierdzenie to jest niezrozumiałe, albowiem w obu pisemnych opiniach na postawione przez sąd pytanie „Czy możliwe jest, że powód nie pamięta okoliczności zawarcia umowy darowizny” biegli odpowiedzieli twierdząco. W opinii medycznej Instytutu (...) z 27 stycznia 2019 r. (k.397) wskazano, że trudno jednoznacznie wskazać przyczynę, ale może być to skutkiem wypierania, mieć charakter konwersyjnych zaburzeń pamięci. Natomiast biegły J. P. stwierdził, że u powoda na niepamięć umowy darowizny wpływ miało upośledzenie procesów poznawczych, jakie w sposób typowy występuje w depresji, jak i fakt przyjmowania 3-4 leków przeciwdepresyjnych, które zmniejszają zdolność zapamiętywania (k.540 v). Nadto Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że dokonując oceny obu opinii Sąd Rejonowy wskazał, że pierwotne wątpliwości co do opinii z dnia 27 stycznia 2019 r. (czyli opinii medycznej Instytutu (...)) zostały ostatecznie rozwiane, jako że wnioski tej opinii korespondują z drugą opinią sporządzoną na zlecenie Sądu, tj. opinią biegłego sądowego psychiatry dr. med. J. P. z 29 lipca 2021 r.

W apelacji zarzucono też niewłaściwą ocenę zeznań świadka M.

G. - K. (żony powoda). W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że zeznania te są niewiarygodne, gdyż w ich toku świadek zmieniła zdanie, mając świadomości, że te zeznania mogą wpłynąć nie tylko na ocenę ważności zawieranych umów, ale również na ważność zawartego przez nią małżeństwa. W ocenie Sądu Okręgowego nie może być oceniana jako zmiana zeznań, rzutująca na ich wiarygodność, taka sytuacja, gdzie świadek na rozprawie w dniu 26 marca 2018 r. (k.283) najpierw zeznaje, że stan zdrowia męża był w roku 2013 bardzo zły, a następnie na pytanie sądu, w jakim stanie psychicznym był mąż w dacie zawierania ze świadkiem związku małżeńskiego (czyli 6 kwietnia 2013 r.), świadek najpierw podaje, że wydaje mu się, że „stan zdrowia był dobry, był na lekach”, a po chwili dodaje, że wydaje mu się, że stan zdrowia psychicznego męża nie był dobry, poprawił się dopiero pod koniec 2015 r. Były to spontaniczne wypowiedzi świadka, przy czym świadek sam sprostował swoją wypowiedź na temat stanu zdrowia męża w dniu

zawierania małżeństwa, zgodnie z treścią składanych chwilę wcześniej wyjaśnień. Nadto należy zwrócić uwagę, że oceniając zeznania tego świadka, Sąd Rejonowy wskazał, że miała na uwadze, że jest ona obecnie żoną powoda i treść jej zeznań poddał szczególnej weryfikacji, uznając ostatecznie, że zeznania te zasługują na przymiot wiarygodności w całości. Na uzasadnienie tego stanowiska Sąd Rejonowy podał, że świadek jest osobą, która bezpośrednio obserwowała zachowanie powoda, jak również wpływ leków oraz pobytów w szpitalu na podejmowane przez niego wybory, a jednocześnie zeznania żony powoda w kwestii stosunków powoda i pozwanego korespondowały z zeznaniami innych świadków przesłuchanych w sprawie. Przeciwno takiej argumentacji apelujący nie podniósł zarzutów.

Pozostałe zarzuty dotyczyły postępowania dowodowego związanego z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 236 § 1 i art. 240 §1 oraz art. 290 § 1-4 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na środku dowodowym, co do którego Sąd nie wydał postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu oraz poprzez niewykonanie postanowienia Sądu Rejonowego w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo – badawczego.

Co do pierwszej opinii psychiatrycznej wydanej w sprawie apelujący upatrywał jej wadliwości w tym, że zgodnie z postanowieniem dowodowym Sąd Rejonowy zasięgnął opinii biegłej A. K. (2), tymczasem opinię wydał Instytut (...).

Sąd Okręgowy zauważa, że postanowienie dowodowe zostało wydane na rozprawie 9 listopada 2018 (k.273) – dopuszczono dowód z opinii biegłego psychiatry, a po rozprawie w dniu 16 listopada 2018 r. akta wysłano celem sporządzenia opinii do(...) Instytutu (...) w K.. Jednym z członków zespołu opiniującego był lekarz psychiatra D. K., a opinia została sporządzona jako opinia Instytutu (...). Pozwany przed Sądem Rejonowym kwestionował kompetencje drugiej z osób wchodzących w skład zespołu badawczego, a w konsekwencji traktowanie opinii jako opinii instytutu. Z opinii uzupełniającej i z ustnych wyjaśnień członka zespołu opiniującego - lekarza psychiatry D. K. wynika, że opinia spełnia wymogi do potraktowania jej jako opinii instytutu. Natomiast nie może dyskwalifikować tej opinii i stanowić skutecznego zarzutu naruszenia prawa procesowego, że w postanowieniu dowodowym wskazano przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychiatry, a następnie przesłano akta do Instytutu, gdzie lekarz psychiatra był jednym z członków zespołu opiniującego.

Co do kolejnej opinii to zarzut apelacji dotyczy tego, że sytuacja w istocie był odwrotna niż przy pierwszej z opinii. A mianowicie w postanowieniu dowodowym wskazano instytut jako podmiot, który ma wydać opinię, a opinię sporządził biegły psychiatra J. P.. Zastrzeżenia w tym zakresie pozwany składał już przed Sądem Rejonowym, a sąd ten w uzasadnieniu ocenił je jako niezasadne, albowiem to sam pełnomocnik pozwanego wskazał placówkę, która miała podjąć się sporządzenia opinii. Uzupełnić te rozważania można jeszcze o to, że pełnomocnik pozwanego złożył w piśmie z 8 grudnia 2020 r.(k.489) wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego, wskazując m.in. na (...) Towarzystwo (...) w S. ul. (...) jako instytut, który może wydać taką opinię. Sąd Rejonowy przesłał, zgodnie

z wnioskiem pozwanego, akta sprawy do (...) Towarzystwa (...)

w S. celem wydania opinii. Jak się później (już po sporządzeniu opinii) okazało instytucja ta nie jest instytutem w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego, działają tam psychiatry, którzy są zaangażowani w sporządzanie opinii psychiatrycznych; wybór biegłego następuje na podstawie przedmiotu opinii oraz możliwości czasowych biegłych tam działających. Opinię wydał prezes (...) Towarzystwa (...) psychiatra J. P. (k.582 v.). Sąd Okręgowy, podkreślając za Sądem Rejonowym, że opinię wydał biegły psychiatra działający w ramach placówki wskazanej przez pomocnika pozwanego, zauważa, że uchybieniem Sądu Rejonowego było, że nie zmienił postanowienia dowodowego poprzez wskazanie (już po sporządzeniu opinii), jako podmiotu do wydania opinii biegłego psychiatry a nie instytutu, ale nie jest to uchybienie mogące stanowić podstawę skutecznego zarzutu apelacyjnego.

Co do zarzutu naruszenia prawa procesowego art.233§1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę dowodów w postaci opinii biegłych J. P. oraz biegłej A. K. (2) poprzez uznanie tych opinii za wiarygodne, prawidłowo przeprowadzone przy jednoczesnym uznaniu za niewiarygodną opinię biegłej A. G. (1), to Sąd Okręgowy zauważa, że dowód z opinii biegłej A. G. (2) nie był przeprowadzony. W piśmie datowanym 12 czerwca 2020 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentu - opinii biegłej A. G. (2) na okoliczność zdolności powoda do ważnego zawarcia umów. Dokument ten zawiera opinię psychiatryczną, sporządzoną na zlecenie Kancelarii Adwokackiej (...). Pozbawione postaw faktycznych są więc twierdzenia o uznaniu za niewiarygodną opinię biegłej A. G. (1).

Wbrew zarzutowi apelacji Sąd Rejonowy właściwie ocenił wartość dowodową sporządzonych przez biegłych opinii. Trafnie podkreślił, że przedmiotem opinii biegłego nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej, a opinia biegłego podlega, tak jak i inne dowody ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Sąd Rejonowy podkreślił (co już było wyżej wskazane), że pierwotne wątpliwości co do opinii z dnia 27 stycznia 2019 r. zostały ostatecznie rozwiane, jako że wnioski tej opinii korespondują z opinią biegłego sądowego psychiatry dr med. J. P.. Przy ocenie opinii tego biegłego, Sąd Rejonowy trafnie ocenił, że biegły w sposób jasny, zrozumiały, a zarazem kategoryczny odpowiedział na pytania postawione przez Sąd, jednoznacznie stwierdzając, że w dacie zawierania przedmiotowych umów z powodu nasilonych objawów choroby psychicznej powód miał wyłączoną zdolność swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli, wyczerpująco tłumacząc przyczyny, dla których przyjął powyższe. Sąd Okręgowy podziela ocenę, że sporządzone przez biegłego opinie - tak podstawowa, jak i uzupełniająca - zawierają spójne logicznie i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wywody i wnioski oparte o całokształt materiału dowodowego.

W tym kontekście zarzuty zgłoszone w apelacji co do merytorycznej zawartości tych opinii uznać należy za pozbawione podstaw.

Nie zasadny był też zarzut naruszenia art. 235² pkt. 5 k.p.c. poprzez uznanie, że złożony przez pełnomocnika pozwanego wniosek o dopuszczenie dowodu z instytutu naukowego lub naukowo - badawczego zmierza jedynie do przedłużenia postępowania. Sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia dowodu z opinii kolejnych biegłych. W odmiennym bowiem przypadku Sąd zobligowany byłby do przeprowadzenia dowodów z ekspertyz wszelkich możliwych biegłych, by się upewnić, czy niektórzy z nich nie byłiby takiego samego zdania jak strona.

W orzecznictwie sądowym od dawna ugruntował się też pogląd, że samo niezadowolenie strony z opinii biegłego i nadzieja, że inny biegły wyda opinię korzystniejszą z punktu widzenia niezadowolonej strony, nie jest wystarczającą podstawą do uwzględnienia wniosku

o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego (por. orzeczenia SN: II CR 5/74 – II CR 817/73 – II CKN 639/99 – II UKN 191/98 – OSNP rok 1999, nr 17, poz. 560). Wobec tego domaganie się na nowo przeprowadzenia kolejnych dowodów na okoliczności poddane już szczegółowemu badaniu, nie było uzasadnione.

Z tych też przyczyn, działając na podstawie art.235²§1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art.391§1 k.p.c., Sąd Okręgowy pominął wniosek dowodowy zgłoszony w apelacji

Apelacja jako bezzasadna została zatem w całości, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalona.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. oraz §2 pkt 7 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda zwrot wynagrodzenia jego pełnomocnika w kwocie 5400 zł.

Maria Antecka